

หน่วยที่ 9

Arduino กับสวิตช์เมทริกซ์

สาระการเรียนรู้

1. วงจรสวิตช์เมทริกซ์
2. หลักการเขียนโปรแกรมสแกนคีย์ (Scan key)

จุดประสงค์การเรียนรู้

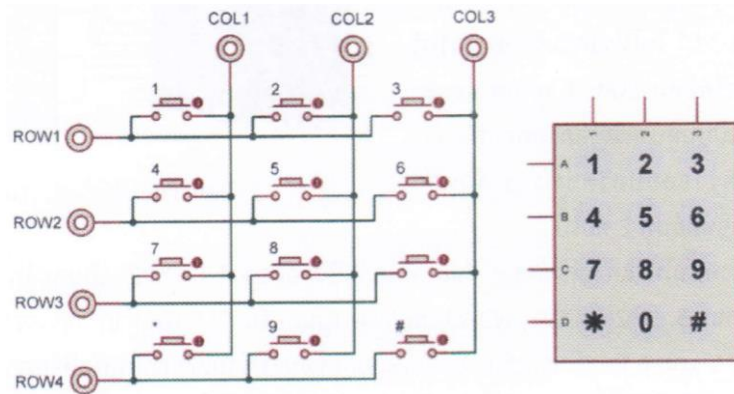
1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการต่อใช้งาน Arduino กับสวิตช์เมทริกซ์
2. เพื่อให้มีทักษะในการเขียนโปรแกรม Arduino กับสวิตช์เมทริกซ์
3. เพื่อให้มีกิจนิสัยในการใช้วัสดุ อุปกรณ์บอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์ Arduino Uno R3

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. สามารถอธิบายการต่อใช้งาน Arduino กับสวิตช์เมทริกซ์
2. สามารถเขียนโปรแกรม Arduino ควบคุมสวิตช์เมทริกซ์
3. เตรียมความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์สอดคล้องกับงานได้อย่างถูกต้อง

วงจรสวิตช์เมทริกซ์

สวิตช์เมทริกซ์ (Matrix Switch) หรือเรียกว่า คีย์แพด (Keypad) เป็นสวิตช์ที่ต่ออยู่ในรูปแบบ เมทริกซ์ ใช้การป้อนข้อมูลร่วมกับงานไมโครคอนโทรลเลอร์ มีส่วนประกอบคือ หน้าสัมผัสสวิตซ์ ตีต แผ่นลาเบลปิดช็ือคีย์ และสายต่อสัญญาณ สวิตซ์ประเภทนี้เหมาะสำหรับงานที่ต้องการป้อนข้อมูลทั้ง ตัวเลข ตัวอักษรที่มีจำนวนสวิตซ์ มาก ๆ ตัวอย่างการนำสวิตซ์มาใช้งาน เช่น เครื่องคิดเลข เครื่องถ่าย เอกสาร เครื่องรับโทรศัพท์ที่ใช้ตามบ้าน สวิตซ์เมทริกซ์หรือแป้นตัวเลข (Keypad) ที่นำมาใช้งานกับ ไมโครคอนโทรลเลอร์มีขนาด 4×3 สามารถใช้แทน สวิตซ์ได้ 12 ตัว ใช้พอร์ตของไมโครคอนโทรลเลอร์ จำนวน 7 พอร์ต และสวิตซ์เมทริกซ์ขนาด 4×4 สามารถใช้ แทนสวิตซ์ได้ 16 ตัว ใช้พอร์ตของไมโคร คอนโทรลเลอร์จำนวน 8 พอร์ต ซึ่งทำให้สามารถประหยัดพอร์ตได้มาก การนำเอาสวิตซ์เมทริกซ์มา เขียนโปรแกรมเพื่อรับค่าการกดสวิตซ์ ภายในวงจรของสวิตซ์แบบนี้มีต่อเป็นแบบเมทริกซ์ คือสวิตซ์ ถูกต่อทั้งแนวตั้ง (Column) และแนวนอน (Row) ตามวงจรรูปที่ 9.1 ดังนั้นการเขียนโปรแกรมต้องใช้หลักการสแกนคีย์ (Scan key)

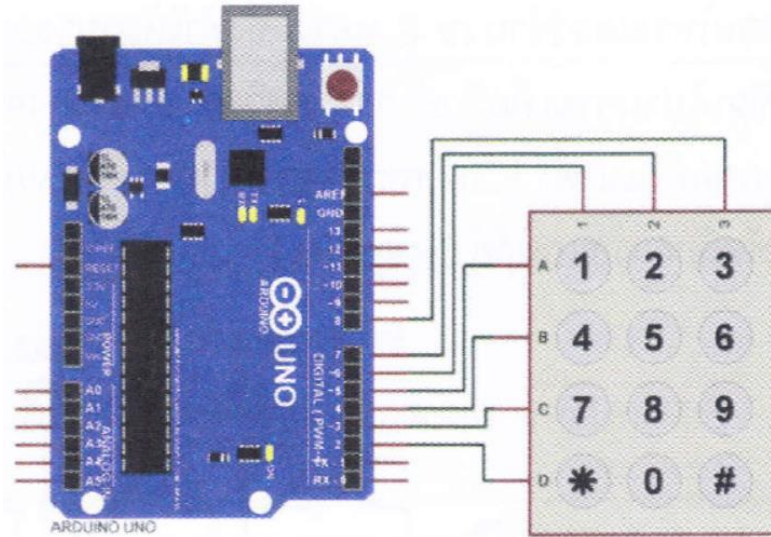

รูปที่ 9.1 วงจรสวิตช์เมทริกซ์แบบ 4 x3

หลักการเขียนโปรแกรมสแกนคีย์ (Scan key)

จากวงจรรูปที่ 9.2 เป็นวงจรสวิตช์เมทริกซ์ ซึ่งการต่อวงจรสวิตซ์ให้นำสายสัญญาณแวนอน (Row) ตั้งแต่แถว Row1- Row3 ต่อเข้ากับพอร์ตดิจิตอลขา 5, 4, 3, 2 กำหนดให้เป็นพอร์ตเอาต์พุต ส่วนสายสัญญาณแนวตั้ง (Column) ตั้งแต่แถว Col1- Col3 ต่อเข้ากับพอร์ตดิจิตอลขา 6, 7, 8 และ กำหนดให้เป็นพอร์ตอินพุต ส่วนการแสดงผลนำข้อมูลปรากฏบนหน้าต่างจอภาพคอมพิวเตอร์แบบ อนุกรม โดยมีขั้นตอนการเขียนโปรแกรมสแกนคีย์ (Scan key) ดังนี้

1. ส่งข้อมูลไปออกที่พอร์ตดิจิตอลขา 5 (ROW1) เป็นลอจิก “0” ส่วนพอร์ตดิจิตอลขา 4, 3, 2 (ROW2-ROW4) เป็นลอจิก “1” เพื่อทำการตรวจสอบว่าสวิตซ์หมายเลข 1, 2 และ 3 จากวงจร ถ้าสวิตซ์หมายเลขใดถูกกดข้อมูลที่อ่านเข้ามาที่ พอร์ตดิจิตอลขา 6, 7, 8 ทำให้มีค่าเป็นลอจิก “0” ด้วย ตัวอย่างเช่น ถ้าสวิตซ์หมายเลข 1 ถูกกดที่พอร์ตดิจิตอลขา 6 ทำให้อ่านค่าเป็น ลอจิก “0” ส่วนพอร์ตดิจิตอลขา 7, 8 อ่านค่าได้เป็นลอจิก “1” ในโปรแกรมก็สามารถรับรู้ ได้ว่าตอนนี้สวิตซ์หมายเลข 1 ถูกกด และส่งข้อมูลเลข 1 ไปบนหน้าต่างจอภาพคอมพิวเตอร์ เมื่อทำการตรวจสอบสวิตซ์ทั้ง 3 ตัวแล้ว จากนั้นจึงทำขั้นตอนที่ 2 ต่อไป

รูปที่ 9.2 ตัวอย่างวงจรคีย์สวิตช์แบบเมทริกซ์

2. จากนั้นโปรแกรมส่งข้อมูลไปออกที่พอร์ตดิจิทัลขา 4 (ROW2) เป็นลอจิก “0” ส่วน พอร์ตดิจิทัลขา 5, 3, 2 (ROW1, ROW3, ROW4) เป็นลอจิก “1” เพื่อทำการตรวจสอบว่าสวิตช์ หมายเลข 4, 5 และ 6 และถ้า สวิตช์หมายเลขใดถูกกดข้อมูลที่อ่านเข้ามาที่พอร์ตดิจิทัลขา 6, 7, 8 ทำให้มีค่าเป็นลอจิก “0” ด้วย ตัวอย่างเช่น ถ้าคีย์สวิตช์หมายเลข 5 ถูกกดที่พอร์ตดิจิทัลขา 7 ทำให้ อ่านค่าเป็นลอจิก “0” ส่วนพอร์ตดิจิทัลขา 6, 8 อ่าน ค่าได้เป็นลอจิก “1” ในโปรแกรมก็สามารถรับรู้ได้ว่าตอนนี้สวิตช์หมายเลข 5 ถูกกด และส่งข้อมูลเลข 5 ไปบน หน้าต่างจอภาพคอมพิวเตอร์ เมื่อ ทำการตรวจสอบสวิตช์ทั้ง 3 ตัวแล้ว จากนั้นจึงทำขั้นตอนที่ 3 ต่อไป

3. จากนั้นโปรแกรมส่งข้อมูลไปออกที่พอร์ตดิจิทัลขา 3 (ROW3) เป็นลอจิก “0” ส่วน พอร์ตดิจิทัลขา 5, 4, 2 (ROW1, ROW2, ROW4) เป็นลอจิก “1” เพื่อทำการตรวจสอบว่าสวิตช์ หมายเลข 7, 8 และ 9 และถ้า สวิตช์หมายเลขใดถูกกดข้อมูลที่อ่านเข้ามาที่พอร์ตดิจิทัลขา 6, 7, 8 ทำให้มีค่าเป็นลอจิก “0” ด้วย ตัวอย่างเช่น ถ้าคีย์สวิตช์หมายเลข 9 ถูกกดที่พอร์ตดิจิทัลขา 8 ทำให้ อ่านค่าเป็นลอจิก “0” ส่วนพอร์ตดิจิทัลขา 6, 7 อ่าน ค่าได้เป็นลอจิก “1” ในโปรแกรมก็สามารถรับรู้ได้ว่าตอนนี้สวิตช์หมายเลข 9 ถูกกด และส่งข้อมูลเลข 9 ไปบน หน้าต่างจอภาพคอมพิวเตอร์ เมื่อ ทำการตรวจสอบสวิตช์ทั้ง 3 ตัวแล้ว จากนั้นจึงทำขั้นตอนที่ 4 ต่อไป

4. จากนั้นโปรแกรมส่งข้อมูลไปออกที่พอร์ตดิจิทัลขา 2 (ROW4) เป็นลอจิก “0” ส่วน พอร์ตดิจิทัลขา 5, 4, 3 (ROW1, ROW2, ROW3) เป็นลอจิก “1” เพื่อทำการตรวจสอบว่าสวิตช์ หมายเลข *, 0 และ # และถ้า สวิตช์หมายเลขใดถูกกดข้อมูลที่อ่านเข้ามาที่พอร์ตดิจิทัลขา 6, 7, 8 ทำให้มีค่าเป็นลอจิก “0” ด้วย ตัวอย่างเช่น ถ้าคีย์สวิตช์หมายเลข ถูกกดที่พอร์ตดิจิทัลขา 6 ทำให้ อ่านค่าเป็นลอจิก “0” ส่วนพอร์ตดิจิทัลขา 7, 8 อ่านค่า ได้เป็นลอจิก “1” ในโปรแกรมก็สามารถรับรู้ได้ว่าตอนนี้สวิตช์หมายเลข * ถูกกด และส่งข้อมูลเลข * ไปบน หน้าต่างจอภาพคอมพิวเตอร์

5. เมื่อโปรแกรมทำครบทั้ง 4 ขั้นตอน โปรแกรมจะวนไปทำซ้ำในขั้นตอนข้อที่ 1

ตัวอย่างการเขียนโปรแกรมสแกนคีย์ (Scan key)

การประยุกต์ใช้งานสวิตช์เมทริกซ์นั้นทำให้ประหยัดพอร์ตอินพุตของไมโครคอนโทรลเลอร์ได้ มากกว่า เช่น ถ้าต้องการต่อใช้งานสวิตช์ 12 ตัว ถ้าต่อแบบปกติธรรมดาต้องใช้พอร์ตของไมโคร คอนโทรลเลอร์ถึง 12 พอร์ต แต่ถ้าต่อสวิตช์แบบเมทริกซ์นั้นใช้พอร์ตของไมโครคอนโทรลเลอร์เพียง 7 พอร์ตเท่านั้น ตัวอย่างการเขียนโปรแกรมการประยุกต์ใช้งาน เช่น โปรแกรมสวิตช์รหัสเปิดปิดประตู โปรแกรมสวิตช์เลือกโปรแกรมการทำงาน เครื่องใช้ไฟฟ้าต่าง ๆ เป็นต้น

```
int r1 = 5;           // กำหนดตัวแปร r1 = 5
int r2 = 4;           // กำหนดตัวแปร r2 = 4
int r3 = 3;           // กำหนดตัวแปร r3 = 3
int r4 = 2;           // กำหนดตัวแปร r4 = 2
int c1 = 6;           // กำหนดตัวแปร c1 = 6
int c2 = 7;           // กำหนดตัวแปร C2 = 7
int c3 = 8;           // กำหนดตัวแปร C3 = 8
int colm1;            // กำหนดตัวแปร com1
int colm2;            // กำหนดตัวแปร colm2
int colm3;            // กำหนดตัวแปร colm3
void setup() {
    pinMode(r1, OUTPUT); // เซตพอร์ตดิจิตอลขา 5 ให้เป็นพอร์ตเอาต์พุต
    pinMode(r2, OUTPUT); // เซตพอร์ตดิจิตอลขา 4 ให้เป็นพอร์ตเอาต์พุต
    pinMode(r3, OUTPUT); // เซตพอร์ตดิจิตอลขา 3 ให้เป็นพอร์ตเอาต์พุต
    pinMode(r4, OUTPUT); // เซตพอร์ตดิจิตอลขา 2 ให้เป็นพอร์ตเอาต์พุต
    pinMode(c1, INPUT);   // เซตพอร์ตดิจิตอลขา 6 ให้เป็นพอร์ตอินพุต
    pinMode(c2, INPUT);   // เซตพอร์ตดิจิตอลขา 7 ให้เป็นพอร์ตอินพุต
    pinMode(c3, INPUT);   // เซตพอร์ตดิจิตอลขา 8 ให้เป็นพอร์ตอินพุต
    Serial.begin(9600);   // เซตค่าการติดต่อสื่อสารแบบอนุกรม
    digitalWrite(c1, HIGH); // ส่งข้อมูลออกพอร์ตดิจิตอลขา 6 เอาต์พุตเป็นลอจิก "1"
    digitalWrite(c2, HIGH); // ส่งข้อมูลออกพอร์ตดิจิตอลขา 7 เอาต์พุตเป็นลอจิก "1"
    digitalWrite(c3, HIGH); // ส่งข้อมูลออกพอร์ตดิจิตอลขา 8 เอาต์พุตเป็นลอจิก "1"
}
```

```

void loop() {
    digitalWrite(r1, LOW); // ส่งข้อมูลออกพอร์ตดิจิตอลขา 5 เอาต์พุตเป็นลอจิก "0"
    digitalWrite(r2, HIGH); // ส่งข้อมูลออกพอร์ตดิจิตอลขา 4 เอาต์พุตเป็นลอจิก "1"
    digitalWrite(r3, HIGH); // ส่งข้อมูลออกพอร์ตดิจิตอลขา 3 เอาต์พุตเป็นลอจิก "1"
    digitalWrite(r4, HIGH); // ส่งข้อมูลออกพอร์ตดิจิตอลขา 2 เอาต์พุตเป็นลอจิก "1"
    colm1 = digitalRead(c1); // อ่านค่าพอร์ตดิจิตอลขา 6 เก็บค่าที่ตัวแปร colm1
    colm2 = digitalRead(c2); // อ่านค่าพอร์ตดิจิตอลขา 7 เก็บค่าที่ตัวแปร colm2
    colm3 = digitalRead(c3); // อ่านค่าพอร์ตดิจิตอลขา 8 เก็บค่าที่ตัวแปร colm3
    if (colm1 == LOW) { // ถ้าตัวแปร colm1 เท่ากับ 0
        Serial.println("1"); // แสดงเลข 1 บนจอคอมพิวเตอร์
        delay(200); // หน่วงเวลา 0.2 วินาที
    }
    else {
        if (colm2 == LOW) { // ถ้าตัวแปร colm2 เท่ากับ 0
            Serial.println("2"); // แสดงเลข 2 บนจอคอมพิวเตอร์
            delay(200); // หน่วงเวลา 0.2 วินาที
        }
        else {
            if (colm3 == LOW) { // ถ้าตัวแปร Colm3 เท่ากับ 0
                Serial.println("3"); // แสดงเลข 3 บนจอคอมพิวเตอร์
                delay(200); // หน่วงเวลา 0.2 วินาที
            }
        }
    }
}

digitalWrite(r1, HIGH); // ส่งข้อมูลออกพอร์ตดิจิตอลขา 5 เอาต์พุตเป็นลอจิก "1"
digitalWrite(r2, LOW); // ส่งข้อมูลออกพอร์ตดิจิตอลขา 4 เอาต์พุตเป็นลอจิก "0"
digitalWrite(r3, HIGH); // ส่งข้อมูลออกพอร์ตดิจิตอลขา 3 เอาต์พุตเป็นลอจิก "1"
digitalWrite(r4, HIGH); // ส่งข้อมูลออกพอร์ตดิจิตอลขา 2 เอาต์พุตเป็นลอจิก "1"
colm1 = digitalRead(c1); // อ่านค่าพอร์ตดิจิตอลขา 6 เก็บค่าที่ตัวแปร colm1
colm2 = digitalRead(c2); // อ่านค่าพอร์ตดิจิตอลขา 7 เก็บค่าที่ตัวแปร colm2

```

```

colm3 = digitalRead(c3); // อ่านค่าพอร์ตดิจิตอลขา 8 เก็บค่าที่ตัวแปร colm3
if (colm1 == LOW) { // ถ้าตัวแปร colm1 เท่ากับ 0
    Serial.println("4"); // แสดงเลข 4 บนจอคอมพิวเตอร์
    delay(200); // หน่วงเวลา 0.2 วินาที
}
else {
if (colm2 == LOW) { // ถ้าตัวแปร colm2 เท่ากับ 0
    Serial.println("5"); // แสดงเลข 5 บนจอคอมพิวเตอร์
    delay(200); // หน่วงเวลา 0.2 วินาที
}
else {
if (colm3 == LOW) { // ถ้าตัวแปร colm3 เท่ากับ 0
    Serial.println("6"); // แสดงเลข 6 บนจอคอมพิวเตอร์
    delay(200); // หน่วงเวลา 0.2 วินาที
}
}
}

digitalWrite(r1, HIGH); // ส่งข้อมูลออกพอร์ตดิจิตอลขา 5 เอาต์พุตเป็นลอจิก "1"
digitalWrite(r2, HIGH); // ส่งข้อมูลออกพอร์ตดิจิตอลขา 4 เอาต์พุตเป็นลอจิก "1"
digitalWrite(13, LOW); // ส่งข้อมูลออกพอร์ตดิจิตอลขา 3 เอาต์พุตเป็นลอจิก "0"
digitalWrite(r4, HIGH); // ส่งข้อมูลออกพอร์ตขา 2 เอาต์พุตเป็นลอจิก "1"
colm1 = digitalRead(c1); // อ่านค่าพอร์ตดิจิตอลขา 6 เก็บค่าที่ตัวแปร colm1
colm2 = digitalRead(c2); // อ่านค่าพอร์ตดิจิตอลขา 7 เก็บค่าที่ตัวแปร colm2
colm3 = digitalRead(c3); // อ่านค่าพอร์ตดิจิตอลขา 8 เก็บค่าที่ตัวแปร colm3
if (colm1 == LOW) { // ถ้าตัวแปร colm1 เท่ากับ 0
    Serial.println("7"); // แสดงเลข 7 บนจอคอมพิวเตอร์
    delay(200); // หน่วงเวลา 0.2 วินาที
}
else {
if (colm2 == LOW) { // ถ้าตัวแปร colm2 เท่ากับ 0
    Serial.println("8"); // แสดงเลข 8 บนจอคอมพิวเตอร์
}
}
}

```

```

        delay(200);          // หน่วงเวลา 0.2 วินาที
    }
else {
if (colm3 == LOW) {        // ถ้าตัวแปร colm3 เท่ากับ 0
    Serial.println("9");    // แสดงเลข 9 บนจอคอมพิวเตอร์
    delay(200);           // หน่วงเวลา 0.2 วินาที
}
}
}

digitalWrite(r1, HIGH);    // ส่งข้อมูลออกพอร์ตดิจิตอลขา 5 เอาต์พุตเป็นลอจิก "1"
digitalWrite(r2, HIGH);    // ส่งข้อมูลออกพอร์ตดิจิตอลขา 4 เอาต์พุตเป็นลอจิก "1"
digitalWrite(r3, HIGH);    // ส่งข้อมูลออกพอร์ตดิจิตอลขา 3 เอาต์พุตเป็นลอจิก "1"
digitalWrite(r4, LOW);     // ส่งข้อมูลออกพอร์ตดิจิตอลขา 2 เอาต์พุตเป็นลอจิก "0"
colm1 = digitalRead(c1);   // อ่านค่าพอร์ตดิจิตอลขา 6 เก็บค่าที่ตัวแปร colm1
colm2 = digitalRead(c2);   // อ่านค่าพอร์ตดิจิตอลขา 7 เก็บค่าที่ตัวแปร colm2
colm3 = digitalRead(c3);   // อ่านค่าพอร์ตดิจิตอลขา 8 เก็บค่าที่ตัวแปร colm3
if (colm1 == LOW) {        // ถ้าตัวแปร colm1 เท่ากับ 0
    Serial.println("*");    // แสดงเลข * บนจอคอมพิวเตอร์
    delay(200);           // หน่วงเวลา 0.2 วินาที
}
else {
if (colm2 == LOW) {        // ถ้าตัวแปร colm2 เท่ากับ 0
    Serial.println("0");    // แสดงเลข 0 บนจอคอมพิวเตอร์
    delay(200);           // หน่วงเวลา 0.2 วินาที
}
else {
if (colm3 == LOW) {        // ถ้าตัวแปร colm3 เท่ากับ 0
    Serial.println("#");    // แสดงเลข # บนจอคอมพิวเตอร์
    delay(200);           // หน่วงเวลา 0.2 วินาที
}
}
}
}
}

```

```
}  
}  
}
```

สรุป

สวิตช์เมทริกซ์ (Matrix Switch) หรือคีย์แพด (Keypad) ถูกนำมาใช้เป็นอุปกรณ์ในการป้อน ข้อมูลให้กับงานด้านไมโครคอนโทรลเลอร์ ซึ่งการต่อในลักษณะแบบนี้ทำให้ประหยัดพอร์ตอินพุต มากกว่าการต่อสวิตช์แบบกดติดปลั๊กดัดแบบธรรมดา โดยเฉพาะกับงานที่ต้องการป้อนข้อมูลทาง ด้านตัวอักษรและตัวเลขจำนวนมาก ๆ จะเห็นได้ว่าสวิตช์เมทริกซ์ถูกเลือกมาใช้งานในชีวิตประจำวัน เช่น แป้นสวิตช์ของโทรศัพท์ คีย์บอร์ดคอมพิวเตอร์ เป็นต้น